

21 451

Wijziging van de Wet op het basisonderwijs, de Overgangswet WBO, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs en de Overgangswet ISOVSO in verband met enkele technische wijzigingen en van de Overgangswet WBO in verband met de verlenging tot 1 augustus 1992 van de verplichting om 1 kleuterleidster aan de school verbonden te hebben

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 11 juni 1990

In deze memorie van antwoord wil ik gaarne reageren op de vragen en opmerkingen die in het voorlopig verslag zijn opgenomen.

1. Algemeen

De leden van de fracties van het C.D.A., de P.v.d.A. en de V.V.D. hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Deze leden hebben geen moeite met het wetsvoorstel akkoord te gaan, doch hebben wel de behoefte om enkele kanttekeningen te maken.

De vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van het C.D.A., de P.v.d.A. en de V.V.D. komen aan de orde in de paragrafen 2 tot en met 4 en worden daar beantwoord.

2. Een kleuterleidster

De leden van de fracties van het C.D.A., de P.v.d.A. en de V.V.D. kunnen zich met de technische wijzigingen zonder meer verenigen. Ook stemmen zij in met de verlenging van de verplichting tot 1 augustus 1992 om 1 kleuterleidster aan de school verbonden te hebben.

De leden van de fractie van het C.D.A. zien, evenals de leden van de fractie van de V.V.D., in de behoefte deze bepaling te verlengen een teken, dat er nog steeds zorgen bestaan over het onderwijs aan de jongste kinderen op de basisschool. Om aan de doelstellingen van de WBO recht te doen zouden deze leden graag zien dat er maatregelen worden getroffen die verzekeren dat er permanent meer leerkrachten aan de basisschool verbonden zijn die geleerd hebben om met kleuters te werken. Daarom vragen zij een wettelijke maatregel in die zin voor te bereiden.

De zorgen die over het onderwijs aan de jongste kinderen op de basisschool bestaan en in de publieke discussie worden uitgedragen, deel ik, hoewel de onderzoeksgegevens over deze problematiek mij momenteel te weinig houvast bieden om hierover gefundeerde evaluatieve

uitspraken te doen. Om deze reden is de Voorlopige adviesraad voor het basisonderwijs, het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (Arbo) in deze om advies gevraagd. Met de Arbo ben ik van mening dat het onderwijs aan jonge kinderen de afgelopen periode onder druk heeft gestaan. Dat is dan ook de reden waarom reeds in het regeerakkoord 1989-1993 (Kamerstukken II 1989/90, 21 132, nr. 8) is vastgelegd dat de zogenaamde vierjarigenmaatregel zal worden ingetrokken. Het daartoe strekkende wetsvoorstel houdende wijziging van de Wet op het basisonderwijs in verband met de intrekking van de zogenoemde vierjarigenmaatregel alsmede in verband met zorgverbreding (Kamerstukken II 1989/90, 21 489) is op 31 mei j.l. door de Tweede Kamer aangenomen en op diezelfde datum door de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de Eerste Kamer gezonden. Dit wetsvoorstel behelst in de eerste plaats het laten vervallen van de basis in de WBO voor de beperkte telling van de vierjarigen bij het vaststellen van de formatie. Per saldo zullen met ingang van het schooljaar 1990-1991 2600 extra arbeidsplaatsen beschikbaar komen. Daarnaast voorziet het wetsvoorstel in verhoging van het minimum aantal lesuren in de eerste vier schooljaren, een grotere flexibiliteit in de urentabel en accentuering van het zorgverbredingsaspect in het schoolwerkplan. Aldus ontstaat meer ruimte voor de scholen om leerlingen de zorg en aandacht te geven die ze behoeven. Aangezien de uitbreiding van lesuren in de eerste leerjaren plaatsvindt, is het goed denkbaar dat bevoegde gezagsorganen van scholen hiervoor leerkrachten aantrekken met specifieke kleuterdeskundigheid. Het benoemingsbeleid is echter een verantwoordelijkheid van de bevoegde gezagsorganen. Ik vertrouw erop dat zij daarbij uitdrukkelijk de specifieke geschiktheid van de kandidaten bezien. Het ligt vooralsnog niet in mijn voornemen - naast het voorliggende wetsvoorstel - andere wettelijke maatregelen in deze voor te bereiden.

Volgens de leden van de fractie van de P.v.d.A. doet de thans voorgestelde redactie van artikel E 14, vierde lid, van de Overgangswet WBO (OWBO) in aanzienlijke mate afbreuk aan de bedoeling van dit artikel omdat thans ook aan de verplichting wordt voldaan indien iemand die tot de schoolleiding behoort, in het bezit is van de kleuteronderwijsbevoegdheid.

Reden voor het verruimen van de mogelijkheid om aan de verplichting van artikel E 14, vierde lid, van de OWBO te voldoen, is geweest dat iemand die tot de schoolleiding behoort een belangrijke inbreng heeft in het schoolgebeuren en vanuit die positie een aanzienlijke bijdrage kan leveren aan gerichte aandacht voor het jonge kind. Daarbij komt dat iemand die tot de schoolleiding behoort in de meeste gevallen - behoudens op een aantal zeer grote scholen - nog is belast met een lesgevende tak.

3. Bijscholing

De leden van de fractie van de P.v.d.A. merken op dat zij kennis hebben genomen van het advies van de Arbo „Spelen en jongleren” over de vernieuwing van het onderwijs aan jonge kinderen. Zij zijn van mening dat in dit advies waardevolle suggesties worden gedaan om onder andere het onderwijs aan het jonge kind in de basisschool te verbeteren. Zij wensen zich thans van commentaar te onthouden aangezien de regering zich nog beraadt over haar standpunt ten aanzien van dit rapport. Het is deze leden evenwel opgevallen dat de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen in zijn beleidsnotitie „Perspectief voor de PABO” (Kamerstukken II 1989/90, 21 026, nr. 6) enigszins vooruitloopt op het bedoelde regeringsstandpunt en daarbij zelf een positie kiest die deze leden teleurstelt. Zij hebben immers - zo stellen deze

leden verder – herhaaldelijk bepleit om door middel van nascholing van de huidige leerkrachten in het basisonderwijs meer en systematischer aandacht te geven aan de eisen die het onderwijs aan het jonge kind in de basisschool stelt. Zij merken op dat ook in het eerder genoemde advies met nadruk wordt gewezen op het belang van een systematische en structurele nascholing. Zij vinden de gevolgde gedachtengang in de genoemde beleidsnotitie (pag. 16 en 18) niet overtuigend en zijn van mening dat indien de basisopleiding van de groepsleerkrachten via de PABO niet in alle opzichten toereikend wordt geacht, nascholing noodzakelijk is en niet vrijblijvend kan zijn. Voorts zijn zij van mening dat de verworvenheden van het kleuteronderwijs en de zorg voor het jonge kind in de basisschool pas echt zeker kunnen worden gesteld indien niet alleen toekomstig leraren via de PABO maar ook zittende leraren zich door scholing bekwamen in het onderwijs aan het jonge kind op de basisschool.

Ook de leden van de fracties van het C.D.A. en de V.V.D. zien met belangstelling de reactie van de staatssecretaris tegemoet op de opmerkingen die door de leden van de fractie van de P.v.d.A. zijn gemaakt. Ook zij wijzen op het belang van het tot stand brengen van goede nascholing voor zittende leerkrachten, waarbij het werken met kleuters centraal staat.

In de beleidsnotitie «Perspectief voor de PABO» stel ik voor te komen tot een zekere mate van specialisatie binnen de PABO-opleiding zonder daarmee de brede bevoegdheid te verlaten. Ik stel mij voor dat deze specialisatie betrekking kan hebben op het onderwijs aan het jonge kind dan wel het oudere kind. Op deze wijze zal in de toekomst een deel van de abituriënten de PABO verlaten met relatief veel kennis en vaardigheid op het gebied van onderwijs aan jonge kinderen.

Ten aanzien van de nascholing van leraren wil ik onderscheid maken tussen de algemene nascholing voor zittende leraren en de structurele nascholing voor pas beginnende leraren die ook in het advies van de Arbo wordt genoemd. Voor wat de algemene nascholing betreft, merk ik op dat op 2 mei j.l. de beleidsnotitie „Nascholing in het primair en het voortgezet onderwijs” (Kamerstukken II 1989/90, 21 318) in de Tweede Kamer is behandeld. De kern van deze notie is de versterking van de vraagzijde bij de nascholing door het toekennen van nascholingsbudgetten aan scholen die daarmee de door hen gewenste nascholing kunnen realiseren. Door de overheid geprogrammeerde nascholing zal in deze opzet nog slechts bij hoge uitzondering plaatsvinden. Ik acht het derhalve onwenselijk dat thans, tegen de gekozen lijn van de beleidsnotitie in, de overheid nascholing op het gebied van het onderwijs aan het jonge kind gaat programmeren. Ik ga er van uit dat deze nascholing op basis van vragen van scholen door de lerarenopleiding voldoende verzorgd kan worden binnen de nieuwe opzet voor de nascholing.

Ten aanzien van de zogenoemde structurele nascholing voor beginnende leerkrachten heb ik in mijn overleg met de Tweede Kamer op 2 mei j.l. aangegeven dat ik met de Tweede Kamer nader wil overleggen over de wenselijkheden en mogelijkheden. Daarbij gaat het overigens niet uitsluitend over structurele nascholing die is gericht op onderwijs aan het jonge kind. Tevens heb ik bij die gelegenheid aangegeven dat dit overleg zou kunnen plaatsvinden naar aanleiding van de bespreking van mijn beleidsnotitie «Perspectief voor de PABO» (Handelingen UCV 1989–1990, nr. 31, blz.57).

4. Slotopmerkingen

De leden van de fractie van de P.v.d.A. merken tenslotte op dat zij het onderhavige wetsvoorstel zonder verdergaande maatregelen zien als een nuttig maar beperkt middel en stellen een opvatting van de staatssecre-

taris over de mogelijkheid om het onderwijs aan het jonge kind op de basisschool verder te verbeteren, op prijs. De leden van de fracties van het C.D.A. en de V.V.D. sluiten zich bij deze opmerking en de daarin gestelde vraag aan.

Voor de beantwoording van deze vraag verwijs ik de leden van de fracties van het C.D.A., de P.v.d.A. en de V.V.D. naar hetgeen ik hieromtrent reeds heb verwoord in de paragrafen 2 en 3 van deze memorie van antwoord alsmede naar het in voorbereiding zijnde regeringsstandpunt ten aanzien van het Arbo-advies «Spelen en jongleren».

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
J. Wallage